Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

14. aprill 2016*

Eelotsusetaotlus — Põllumajandus — Ühine turukorraldus — Määrus (EÜ) nr 565/2002 — Artikli 3 lõige 3 — Tariifikvoot — Argentinast pärit küüslauk — Impordilitsentsid — Impordilitsentsidest tulenevate õiguste üleantamatus — Kõrvalehoidmine — Õiguse kuritarvitamine — Tingimused — Määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 — Artikli 4 lõige 3

Kohtuasjas C-131/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Corte suprema di cassazione (Itaalia) 13. jaanuari 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 21. märtsil 2014, menetluses

Malvino Cervati,

Società Malvi Sas di Cervati Malvino (tegevuse lõpetanud),

versus

Agenzia delle Dogane,

Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno,

menetluses osales:

Roberto Cervati,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud C. Toader, A. Rosas, A. Prechal ja E. Jarašiūnas (ettekandja),

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: ametnik L. Carrasco Marco,

arvestades kirjalikus menetluses ja 18. novembri 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— M. Cervati, Società Malvi Sas di Cervati Malvino ja R. Cervati, esindajad: *avvocato* C. Mazzoni, *avvocato* M. Moretto ja *avvocato* G. Rondello,

— Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* A. Collabolletta,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

— Kreeka valitsus, esindajad: I. Chalkias, I. Dresiou, O. Tsirkinidou ja D. Ntourntoureka,

— Euroopa Komisjon, esindajad: B.-R. Killmann ja P. Rossi,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada komisjoni 30. mai 2001. aasta määrust (EÜ) nr 1047/2001, millega kehtestatakse impordilitsentside ja päritolusertifikaatide süsteem ning määratakse kindlaks kolmandatest riikidest imporditava küüslaugu tariifikvootide haldamise meetod (EÜT L 145, lk 35), ja nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrust (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, lk 1; ELT eriväljaanne 01/01, lk 340).

2 See taotlus on esitatud ühelt poolt M. Cervati, kui tegevuse lõpetanud äriühingu Società Malvi Sas di Cervati Malvino (edaspidi „Malvi“) täisosanik ja seaduslik esindaja ja selle äriühingu ning teiselt poolt Agenzia delle Dogane (tolliamet) ja Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Livorno (tolliameti Livorno büroo) (edaspidi koos „tolliamet“) vahelises kohtuvaidluses Malvile edastatud maksusumma parandamist ja sissenõudmist käsitleva maksuotsuse üle, mis puudutas Argentinast pärit küüslaugu importi, mille suhtes oli kohaldatud tollisoodustust.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 2988/95

3 Määruse nr 2988/95 II jaotise „Haldusmeetmed ja -karistused“ artikkel 4 sätestab:

„1. Tavaliselt järgneb mis tahes eiramisele põhjendamatult saadud soodustuse äravõtmine:

— kohustusena maksta või tagasi maksta maksmisele kuuluvad või põhjendamatult saadud summad,

[…]

3. Kui tehakse kindlaks, et taotletakse soodustusi, mis ei vasta kohaldatava [liidu] õiguse eesmärkidele, luues kunstlikult selle soodustuse saamiseks nõutavad tingimused, siis vastavalt juhtudele soodustust kas ei anta või võetakse see ära.

[…]“.

Määrus (EÜ) nr 1291/2000

4 Komisjoni 9. juuni 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1291/2000, millega sätestatakse põllumajandussaaduste ja -toodete impordi- ja ekspordilitsentside ning eelkinnitussertifikaatide süsteemi kohaldamise ühised üksikasjalikud eeskirjad (EÜT L 152, lk 1; ELT eriväljaanne 03/29, lk 145), artikli 8 lõike 1 esimeses lõigus on sätestatud:

„Impordi- või ekspordilitsents annab õiguse ning sellest tuleneb kohustus importida või eksportida litsentsi alusel ja selle kehtivusajal asjaomaste toodete või kaupade kindlaksmääratud kogus, välja arvatud vääramatu jõu korral."

5 Selle määruse artikli 9 lõige 1 näeb ette:

„Litsentsidest või sertifikaatidest tulenevaid kohustusi ei loovutata. Litsentsidest või sertifikaatidest tulenevaid õigusi võib litsentsi- või sertifikaadiomanik loovutada selle kehtivusaja jooksul. […]"

6 Nimetatud määruse artikli 15 lõike 2 esimene lõik sätestab:

„Ühtki litsentsi- või sertifikaaditaotlust ei võeta vastu, kui ettenähtud tagatis ei ole esitatud pädevale asutusele [...] taotluse esitamise päeval."

7 Sama määruse artikli 35 lõige 2 sätestab:

„Kui importimise või eksportimise kohustust ei ole täidetud [...], ei tagastata tagatist summa osas, mis on võrdne:

a) 95% litsentsil või sertifikaadil märgitud koguse

ja

b) tegelikult imporditud või eksporditud koguse vahega.

[…]

Kui imporditud või eksporditud kogus on väiksem kui 5% litsentsil või sertifikaadil märgitud kogusest, jäädakse tagatisest täielikult ilma.

[…]".

Määrus nr 1047/2001

8 Määruse nr 1047/2001 artikli 5 „Litsentside väljaandmine" lõige 1 sätestab, et „[e]randina määruse [nr 1291/2000] artiklist 9 ei ole A-litsentsidest tulenevad õigused üleantavad" [mitteametlik tõlge].

9 Määrus nr 1047/2001 tunnistati alates 1. juunist 2002 kehtetuks komisjoni 2. aprilli 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 565/2002, millega kehtestatakse kolmandatest riikidest imporditava küüslaugu tariifikvootide haldamise meetod ja päritolusertifikaatide süsteem (ELT L 86, lk 11; ELT eriväljaanne 02/12, lk 224).

Määrus nr 565/2002

10 Määruse nr 565/2002 põhjendused 1, 3 ja 5–7 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) [...] Alates 1. juunist 2001 koosneb CN-koodi 07032000 alla kuuluva küüslaugu importimisel tasutav tavapärane tollimaks 9,6% suurusest väärtuselisest tollimaksust ja erisummast, milleks on 1200 eurot netotonni kohta. Argentinaga sõlmitud kokkuleppega, mis on heaks kiidetud [nõukogu 28. mai 2001. aasta] otsusega 2001/404/EÜ [kirjavahetuse teel kokkuleppe sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse ja Argentina Vabariigi vahel vastavalt üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) 1994 XXVIII artiklile GATTile lisatud loendis CXL küüslaugu suhtes rakendatavate soodustuste muutmiseks (EÜT L 142, lk 7; ELT eriväljaanne 11/37, lk 296)], avati koguselisest tollimaksust vabastatud 38370 tonni suurune kvoot, edaspidi „GATTi kvoot“. Kõnealuses kokkuleppes sätestatakse, et sellest kvoodist tuleb eraldada 19147 tonni Argentinast pärit impordile (järjekorranumber 09.4104) […].

[…]

(3) GATTi kvoodi haldamise meetod on kehtestatud […] määrusega […] nr 1047/2001 […]. Kogemused näitavad siiski, et seda meetodit on võimalik parandada ja lihtsustada. Eelkõige tuleks tühistada impordilitsentside esitamise kohustus väljaspool GATTi kvooti toimuva impordi puhul ning kohandada tingimusi importijate ligipääsuks kõnealusele kvoodile, et võtta paremini arvesse tavapäraseid kaubavooge.

[…]

(5) Kuna GATTi kvoodi välise impordi puhul, mis ei toimu sooduskorra alusel, tuleb tasuda koguselist tollimaksu, nõuab GATTi kvoodi haldamine impordilitsentside süsteemi kehtestamist. Kõnealuse süsteemi üksikasjalikud eeskirjad peavad täiendama […] määruses [...] nr 1219/2000 […] sätestatud eeskirju või nägema ette erandi kõnealustest eeskirjadest.

(6) Tuleb võtta meetmeid, et hoida võimaluste piires ära spekulatiivseid impordilitsentsi taotlusi, mis ei ole seotud reaalse äritegevusega puu- ja köögiviljaturul. Sel eesmärgil tuleks kehtestada litsentside taotlemise ja kehtivuse erieeskirjad.

(7) Kuna Argentinaga sõlmitud kokkulepe näeb ette GATTi kvoodi haldamist seniste ja uute importijate süsteemi põhjal, tuleks määratleda seniste importijate mõiste ning jaotada kvoot kahe kõnealuse kategooria vahel, et tagada kvoodi optimaalne kasutamine.“

11 Kõnealuse määruse artikli 2 esimeses lõigus on esitatud järgmised mõisted:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *impordiaasta* – ühe aasta pikkune ajavahemik 1. juunist järgmise aasta 31. maini;

[…]

c) *senised importijad* – importijad, kes on kolmest eelmisest impordiaastast vähemalt kahel importinud ühendusse küüslauku, sõltumata kõnealuse impordi päritolust ja ajast;

d) *individuaalne kvoot* – senise importija poolt 1998., 1999. ja 2000. kalendriaastal imporditud suurim aastane küüslaugukogus. Kui asjaomane importija ei ole kõnealusest kolmest aastast vähemalt kahel küüslauku importinud, võrdub individuaalne kvoot suurima aastase imporditud küüslaugukogusega kolmel impordiaastal, mis eelnevad aastale, mille kohta litsentsitaotlus on esitatud;

e) *uued importijad* – importijad, kes pole senised importijad.

[…]“.

12 Määruse nr 565/2002 artiklis 3 „Impordilitsentside süsteem“ on sätestatud:

„1. Kui käesoleva määruse sätetest ei tulene teisiti, tuleb [otsusega 2001/404/EÜ avatud CN-koodi 07032000 alla kuuluva küüslaugu] kvootide raames toimuva impordi puhul esitada impordilitsents, edaspidi „litsents“, mis on välja antud vastavalt määrusele […] nr 1291/2000.

[…]

3. Olenemata määruse […] nr 1291/2000 artiklist 9 ei ole litsentsidest tulenevad õigused üleantavad.

4. Määruse […] nr 1291/2000 artikli 15 lõikes 2 osutatud tagatissumma on 15 eurot netotonni kohta.“

13 Määruse artikkel 5 „Litsentsitaotlused“ näeb ette:

„1. Litsentsitaotlusi võivad esitada üksnes importijad.

[…]

Kui uued importijad on eelmisel impordiaastal saanud litsentsid vastavalt käesolevale määrusele või määrusele […] nr 1047/2001, peavad nad tõendama, et vähemalt 90% neile eraldatud kogusest on tegelikult vabasse ringlusse lastud.

[…]

3. Seniste importijate esitatud litsentsitaotlused võivad iga impordiaasta puhul hõlmata kogust, mis ei ületa nende importijate individuaalset kvooti.

4. I lisas nimetatud iga kolme päritolu ja iga kvartali puhul ei või uute importijate esitatud litsentsitaotlused hõlmata üle 10% I lisas osutatud kogusest asjaomase kvartali ja päritolu kohta.

[…]“.

14 Nimetatud määruse artiklis 6 „Litsentsidega hõlmatud maksimumkogus“ on sätestatud:

„1. I lisas nimetatud iga kolme päritolu ja iga kvartali puhul antakse litsentsid välja ainult kuni teatava maksimumkoguseni, mis võrdub järgmiste koguste summaga:

a) I lisas nimetatud kogus asjaomase kvartali ja päritolu puhul;

b) kogused, mida eelmise kvartali jooksul asjaomase päritolu osas ei taotletud;

c) asjaomase päritolu osas eelnevalt väljaantud litsentside kasutamata kogused, millest on komisjonile teatatud.

[…]

2. I lisas nimetatud iga kolme päritolu ja iga kvartali puhul jaotatakse vastavalt lõikele 1 arvutatud maksimumkogus järgmiselt:

a) 70% senistele importijatele;

b) 30% uutele importijatele.

Alates iga kvartali teise kuu esimesest esmaspäevast eraldatakse saadaolevad kogused mõlemale importijate kategooriale kategooriast sõltumata.“

15 Määruse nr 565/2002 artikli 13 teine lõik täpsustab, et seda määrust kohaldatakse litsentside suhtes, mida taotletakse alates 8. aprillist 2002, ning vabasse ringlusse lubamise suhtes alates 1. juunist 2002.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

16 Äriühing Malvi tegutses puu- ja köögiviljade impordi ja ekspordiga, olles määruse nr 565/2002 artikli 2 esimese lõigu punkti c tähenduses senine importija. Kasutades vahendajana ühte teist äriühingut, keda Malvi oli teiste tehingute käigus kasutanud, ostis Malvi küüslauku, mis oli pärit Argentinast ja mida imporditi 2003. aasta veebruaris ja märtsis selles määruses ette nähtud tariifikvoodi alusel ja mille suhtes seetõttu kohaldati tollisoodustust (edaspidi „vaidlusalune import“), ehkki tal ei olnud selleks vajalikku impordilitsentsi, kuna tema enda litsentsid olid ära kasutatud.

17 Järeldades, et Malvi oli õigusvastaselt kõrvale hoidnud tollimaksude ja käibemaksu maksmisest, kasutades pettuslikku skeemi, milles tegutses varifirmana äriühing L’Olivo Maria Imp. Exp. (edaspidi „L’Olivo“), kes oli määruse nr 565/2002 tähenduses uus importija ja kes oli läbi viinud vaidlusaluse impordi, ning leides, et Malvi ja see importija on solidaarselt vastutavad, esitas tolliameti Livorno büroo talle maksusumma parandamist ja sissenõudmist käsitleva maksuotsuse.

18 Tolliameti poolt vaidluse alla seatud petuskeemi võib kirjeldada järgmiselt. Esmalt ostis L’Olivo, kellele kuulusid tollisoodustuse kohaldamiseks vajalikud impordilitsentsid, äriühingult Bananaservice Srl (edaspidi „Bananaservice“) Argentinast pärit küüslaugupartiid, mis asusid transiitkaubana tollilaos; Bananaservice’i juhataja oli R. Tonini ja äriühingul ei olnud selliseid litsentse. Seejärel importis L’Olivo need küüslaugupartiid tollisoodustusega Euroopa Liitu ning kui need olid vabasse ringlusse lastud, müüs need edasi Tonini Roberto & C. Sas’ile (edaspidi „Tonini“). Kõige lõpus müüs Tonini kõnealused partiid edasi Malvile.

19 Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) täpsustab, et esiteks olid vaid L’Olivol enda nimel impordilitsentsid ja teiseks müüdi küüslaugupartiid õiglase tasu eest, mis oli aga sellegipoolest madalam koguselisest tollimaksust, mida väljaspool GATT-i kvooti toiminud impordi korral tuli tasuda.

20 Malvi esitas maksusumma parandamist ja sissenõudmist käsitleva maksuotsuse peale kaebuse Commissione tributaria provinciale di Livorno’le (Livorno maksukohus), kes rahuldas selle 15. novembri 2006. aasta otsusega.

21 Tolliamet esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse Commissione tributaria regionale della Toscana’le (Toscana piirkondlik maksukohus), kes muutis seda kohtuotsust 7. septembri 2010. aasta kohtuotsusega. Nimetatud kohus leidis, et tollipettuse pani toime senine importija, kellel endal puudus GATT-i kvoodi raames väljastatud impordilitsents ning kes selle asemel, et osta kaupa otse eksportijalt ja importida seda väljaspool kvooti, makstes selle eest eritollimaksu, ostis juba tollivormistuse läbinud kauba teiselt ettevõtjalt, kes ostis selle ise edasimüümiseks äriühingu kaudu, kellel oli kvoodi raames väljastatud litsents, saades osutatud teenuse eest kohast tasu.

22 M. Cervati kui Malvi täisosanik esitas selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse Corte suprema di cassazione’le (kassatsioonikohus).

23 Kassatsioonkaebuse põhjenduseks viitas M. Cervati eelkõige määruste nr 1047/2001 ja nr 565/2002 rikkumisele, märkides, et kui senisel importijal ei ole GATT-i kvoodi raames importimist võimaldavat litsentsi, siis ei ole tal keelatud pöörduda mõne muu senise importija poole, kes pärast kauba omandamist ühenduseväliselt tarnijalt müüb selle välisriigis kolmandale ettevõtjale, kes oma litsentsi üle andmata viib selle liidu turule ja müüb kauba seejärel osutatud teenuse eest saadud kohase tasu eest edasi teisele senisele importijale, ning viimane müüb selle omakorda edasi esimesele senisele importijale. Lisaks väidab M. Cervati, et GATT-i kvoodi peamine eesmärk on tagada liidu turu tarnevajadused, säilitades turu tasakaalu. Seega võib teatud importijatele juba määratud kvootide kaotamine ja seega kvoodi täielik kasutamata jätmine põhjustada spekulatiivset hinnatõusu. Seetõttu ei saa siinses asjas olla tegu seadusest kõrvalehoidmisega.

24 Tolliamet väidab seevastu, et kasutati teisele ettevõtjale määratud kvooti ja seetõttu on tegu tollipettusega, mille eesmärk oli hoida kõrvale siseturu kaitse süsteemist. Ta lisab, et pettus on siinses asjas ilmne, eelkõige kuna Malvi tellis eelnevalt Argentinast pärit küüslaugu saadetised, mille importis seejärel äriühing L'Olivo; et Malvi tegi ettemaksed Toninile, kellel on sama juhataja kui Bananaservice'il; ja et L'Olivo sai kasumit 0,25 eurot kilo pealt. Tolliamet lisab, et M. Cervati ei selgitanud, mis soodustuse ta saab sellise skeemi kasutamisest peale vähendatud määraga tollimaksust saadud maksusoodustuse.

25 Kuna Corte suprema di cassazione (kassatsioonikohus) leidis, et tema menetletava vaidluse lahendamiseks ei ole Euroopa Kohtu praktikas vastust, ning sedastas, et kohaldatavat liidu õigust on liikmesriigi õigusnormides erinevalt tõlgendatud, otsustas see kohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas määrusi nr 1047/2001 ja nr 2988/95 tuleb tõlgendada nii, et nende määruste kohaselt ei ole lubatud ning tuleb pidada õiguste kuritarvitamiseks ja tollimaksudest kõrvalehoidmiseks, kui ühenduse ettevõtja A ([Malvi]), kellel impordilitsents puudub või kes on oma tariifikvoodi ära kasutanud, omandab teatavad kaubapartiid teiselt ühenduse ettevõtjalt B ([Tonini]), kes omakorda on omandanud need ühenduseväliselt tarnijalt ([Bananaservice]) pärast seda, kui need olid välisriigis müüdud teisele ühenduse ettevõtjale C ([L'Olivo]), kes vastas nõutud tingimustele ja omandas kvoodi alusel litsentsi ning kes oma litsentsi üle andmata lasi tooted ühenduses vabasse ringlusse, et müüa need pärast tollivormistuse läbimist ja kohase tasu eest, mis on kvoodivälisele impordile kohaldatavast eritollimaksust madalam, edasi ettevõtjale B [Tonini], kes müüb need lõpuks ettevõtjale A ([Malvi])?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

26 Kõigepealt olgu meenutatud, et ELTL artiklis 267 sätestatud siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses on Euroopa Kohtu ülesanne anda siseriiklikule kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel poolelioleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul temale esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada. Seejuures võib Euroopa Kohus tuletada siseriikliku kohtu esitatud asjaolude kogumist ja eelkõige eelotsusetaotluse põhjendustest need liidu õiguse aspektid, mida on vaidluse eset silmas pidades vaja tõlgendada (kohtuotsused Fuß, C-243/09, EU:C:2010:609, punktid 39 ja 40, ning Cimmino jt, C-607/13, EU:C:2015:448, punktid 37 ja 38 ning seal viidatud kohtupraktika).

27 Siinses asjas ilmneb eelotsusetaotlusest, et vaidlusalune import toimus 2003. aasta veebruaris ja märtsis. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuses viidatud määrus nr 1047/2001 tunnistati alates 1. juunist 2002 kehtetuks määrusega nr 565/2002. Määruse nr 565/2002 artikli 13 teises lõigus täpsustatakse lisaks, et seda kohaldatakse litsentside suhtes, mida taotletakse alates 8. aprillist 2002, ning vabasse ringlusse lubamise suhtes alates 1. juunist 2002. Niisiis kehtib põhikohtuasjale *ratione temporis* määrus nr 565/2002, mitte aga määrus nr 1047/2001.

28 Seejärel ilmneb eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas käsitletud äriühingule heidetakse ette seda, et ta ostis GATT-i tariifi alusel imporditud küüslauku, ehkki ta oli juba ära kasutanud oma litsentsid, mis annavad talle õiguse GATT-i tariifi alusel kaupa importida. Tolliasutused heitsid sellele äriühingule ette seega seda, et ta oli teatud mõttes kuritarvitanud teisele ettevõtjale mõeldud kvoodi osa, et saada seda imporditud kaupa soodustariifiga, hoides kõrvale määruse nr 565/2002 artikli 3 lõikes 3 sätestatud keelust anda litsentsidest tulenevaid õigusi edasi.

29 Lõpuks, ehkki liikmesriigi kohtu poolt eelotsuse küsimuses samuti käsitletud määrus nr 2988/95 puudutab vastavalt oma pealkirjale üldiselt liidu finantshuvide kaitset, siis konkreetselt selle artikli 4 lõige 3 puudutab õiguse kuritarvitamisi.

30 Selles olukorras tuleb sedastada, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega sisuliselt teada, kas määruse nr 565/2002 artikli 3 lõiget 3 ja määruse nr 2988/95 artikli 4 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline skeem nagu põhikohtuasjas, kus ettevõtja, kes on esimese määruse tähenduses senine importija ja kes on ära kasutanud oma litsentsid, mis võimaldavad tal importida kaupa soodustariifiga, on tellinud kauba teiselt ettevõtjalt, kes on samuti senine importija ja kellel ei ole nimetatud litsentse,

— ning kaup müüakse seejärel esmalt väljaspool liitu teise ettevõtjaga seotud äriühingu poolt kolmandale ettevõtjale, kes on nimetatud määruse tähenduses uus importija ja kellel on sellised litsentsid;

— kolmas ettevõtja laseb selle kauba seejärel liidus vabasse ringlusse, kasutades tollisoodustust, ning müüb selle kauba seejärel teisele ettevõtjale, ja

— lõpuks müüb teine ettevõtja selle kauba esimesele ettevõtjale,

kuna selline skeem võimaldab esimesel ettevõtjal omandada esimese määruse alusel ette nähtud tariifikvoodi alusel imporditud kaupa, ehkki tal ei ole selleks vajalikku litsentsi, ning seega on esimene ettevõtja toime pannud õiguse kuritarvituse.

31 Sellega seoses tuleb märkida, et põhikohtuasjas müüdi üksnes kaupa ning pealegi oli see kaup imporditud liitu litsentside alusel, mille õiguspärasust ei ole vaidlustatud. Niisiis ei ole formaalselt rikutud määruse nr 565/2002 artikli 3 lõikest 3 tulenevat keeldu anda üle litsentsidest tulenevaid õigusi. Lisaks ei ole vaidlust selles, et põhikohtuasjas käsitletud ostu-, impordi- ja edasimüügitehing eraldi võetult järgivad formaalselt soodustariifi määramise tingimusi.

32 Siiski ei saa õigussubjektid Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt kasutada liidu õigusnorme ära pettuse või kuritarvituse eesmärgil. Liidu õigusnorme ei saa laiendada nii, et need hõlmaksid ettevõtjate kuritarvitusega seotud tegevust, st tehinguid, mida ei tehta tavapäraste äritehingute raames, vaid üksnes eesmärgiga kuritarvitada liidu õigusega ette nähtud soodustusi (vt eelkõige kohtuotsused Halifax jt, C-255/02, EU:C:2006:121, punktid 68 ja 69 ning seal viidatud kohtupraktika, ning SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punktid 29 ja 30).

33 Euroopa Kohtu samuti väljakujunenud praktikast ilmneb, et kuritarvitamise tuvastamiseks peab olema täidetud esiteks objektiivne tingimus, mis seisneb selles, et objektiivsete asjaolude kogumist peab tulenema, et vaatamata liidu õigusnormides ette nähtud tingimuste formaalsele täitmisele, ei ole õigusnormides taotletud eesmärki saavutatud (vt selle kohta eelkõige kohtuotsused Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, punkt 52, ja SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punkt 32).

34 Selline tuvastamine nõuab teiseks subjektiivset osa, mis seisneb selles, et objektiivsete asjaolude kogumist peab tulenema, et nende tehingute peamine eesmärk on põhjendamatu soodustuse saamine, luues kunstlikult selle saamiseks vajalikud tingimused. Nimelt ei ole kuritarvituse keelamine asjassepuutuv, kui tehinguid võib põhjendada teisiti kui üksnes soodustuse saamisega (vt selle kohta

eelkõige kohtuotsused Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, punkt 53, ja SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punkt 33). Selle subjektiivse elemendi olemasolu peab muu hulgas tuvastama asjaomase ettevõtja puhul (vt selle kohta kohtuotsus Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, punkt 55).

35 Kuigi Euroopa Kohus võib eelotsusetaotluse kohta otsust tehes esitada vajaduse korral täpsustusi, mille eesmärk on suunata liikmesriigi kohut omapoolse tõlgenduse andmisel, on siiski liikmesriigi kohtu ülesanne kontrollida, kas põhikohtuasjas on kuritarvituse koosseis täidetud. Selles kontekstis peab kuritarvituse olemasolu kontrollimisel eelotsusetaotluse esitanud kohus võtma arvesse juhtumi kõiki fakte ja asjaolusid, sealhulgas äritehinguid, mis eelnesid ja järgnesid asjaomasele impordile (kohtuotsused SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika, ning Cimmino jt, C-607/13, EU:C:2015:448, punkt 60).

36 Mis puudutab sellega seoses esiteks määruse nr 565/2002 eesmärke, siis ilmneb selle põhjendustest 6 ja 7, et sellega soovitakse hallata ette nähtud kvooti, jagades kvoodi seniste importijate ja uute importijate vahel, tagades kvoodi optimaalse kasutamise ja piirates spekulatiivseid impordilitsentsi taotlusi, mis ei ole seotud reaalse äritegevusega puu- ja köögiviljaturul.

37 Siiski, erinevalt määrustest, mida käsitleti kohtuasjades, milles tehti kohtuotsused SICES jt (C-155/13, EU:C:2014:145) ja Cimmino jt (C-607/13, EU:C:2015:448), mis sisuliselt reserveerisid ühe osa nende määrustega hallatud kvoodist uutele ettevõtjatele, ei jäta määrus nr 565/2002 rangelt ühte osa GATT-i kvoodist uutele importijatele.

38 Vastab tõele, et esiteks näeb määruse nr 565/2002 artikli 5 lõige 3 ette, et senise importija esitatud litsentsitaotlused võivad iga impordiaasta puhul hõlmata kogust, mis ei ületa nende importijate individuaalset kvooti, mis aitab kaasa seniste importijate tegevuse laienemise piiramisele. Teiseks kehtestab selle määruse artikli 5 lõike 1 kolmas lõik, et uus importija, kes selle määruse alusel litsentse sai ja kes soovib esitada uue litsentsitaotluse, peab tõendama, et vähemalt 90% neile eraldatud kogusest on tegelikult vabasse ringlusse lastud, kooskõlas sama määruse põhjenduses 6 eesmärgiga piirata spekulatiivseid litsentsitaotlusi, mis ei ole seotud tegelikult majandustegevusega puu- ja köögiviljaturul.

39 Siiski on määruse nr 565/2002 artikli 6 lõike 2 esimeses lõigus täpsustatud, et iga päritolu ja iga kvartali kohta jagatakse kauba maksimumkogus, millele sertifikaadid jaotati, järgmiselt: 70% senistele importijatele ja 30% uutele importijatele; selle lõike teine lõik näeb otsesõnu ette, et „[a]lates iga kvartali teise kuu esimesest esmaspäevast eraldatakse saadaolevad kogused mõlemale importijate kategooriale kategooriast sõltumata“.

40 Selles olukorras tuleb järeldada, et selline skeem nagu põhikohtuasjas ei näi rikkuvat määrusega nr 565/2002 taotletud eesmärke.

41 Esiteks, kauba esimene ostja liidus, kes on ühtlasi senine importija, ei omanda litsentsi omavalt uuelt importijalt kaupa ostes õigust sellele, et tema individuaalset kvooti, mis on määratletud määruse nr 565/2002 artikli 2 esimese lõigu punktis d, arvutataks nii, et võetakse arvesse kaubakoguseid, mille ta ostis uuelt importijalt; ka ei omanda kauba teine ostja liidus, kes on samuti senine importija, õigust oma individuaalse kvoodi arvutamiseks nii, et võetakse arvesse kaubakoguseid, mille ta ostis esimeselt ostjalt liidus.

42 Teiseks vastab tõele, et selline skeem võimaldab esimesel ja teisel ostjal liidus, kes on ühtlasi senised importijad, osta soodustariifiga imporditud küüslauku, ehkki neil ei ole enam sellekohaseid litsentse, ja tugevdada seega oma seisundit küüslaugu müügi turul nii, et see ületab neile määratud tariifikvooti. Siiski, nagu juba märgiti käesoleva kohtuotsuse punktis 37, ei jäta määrus nr 565/2002 rangelt ühte osa kvoodist uutele importijatele. Samuti ei ole selle eesmärk reguleerida küüslaugu müügi turgu

liidus ega määrata kindlaks selle turu erinevate osalejate positsioonid (isegi kui nad on selle määruse tähenduses senised importijad), keelates neil osta seda kaupa teiselt ettevõtjalt pelgalt seetõttu, et see kaup on eelnevalt soodustariifiga imporditud.

43 Et aga selline ettevõtjatevaheline müügi- ja edasimüügiskeem ei tooks kaasa ühe ettevõtja lubamatut mõju turule ja eelkõige seda, et senised importijad ei hoiaks kõrvale määruse nr 565/2002 artikli 5 lõikest 3, ega selle eesmärgi rikkumist, mille kohaselt litsentsitaotlused peavad olema seotud tegeliku majandustegevusega, siis on siiski vajalik, et selle skeemi iga osa viiakse läbi turuhinnale vastava hinnaga ja et soodustariifiga import viiakse läbi seaduslikult saadud litsentside alusel nende litsentside omaniku poolt. Eelkõige peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas asjaga seotud iga ettevõtja saab piisavat tasu kõnealuse kauba impordi, müügi või edasimüügi eest, mis võimaldab tal säilitada seda positsiooni, mis oli talle kvoodi haldamise käigus määratud.

44 Kuna siinses asjas märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et asjaomane kaup müüdi „õiglase tasu eest“, ja kuna vaidlust ei ole selles, et L'Olivo viis vaidlusaluse impordi läbi tema poolt seaduslikult saadud litsentse kasutades, siis näib see tingimus olevat täidetud, kuigi seda täitmist peab siiski kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

45 Kolmandaks, kuna vaidlust ei ole selles, et põhikohtuasjas käsitletud uus importija lasi ise kõnealuse kauba vabasse ringlusse, siis ei riku põhikohtuasjas käsitletud skeem ka seda eesmärki, mis puudutab spekulatiivsete litsentsitaotluste piiramist, ega eesmärki, mis käsitleb uute ettevõtjate tegelikku sisenemist küüslaugu importimise turule.

46 Mis puudutab teiseks käesoleva kohtuotsuse punktis 34 käsitletud subjektiivset osa, siis tuleb esmalt märkida, et selle hindamine on põhikohtuasjas asjassepuutuv üksnes siis, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastab, et põhikohtuasjas käsitletud skeem rikub määruse nr 565/2002 eesmärke, kuna rikkumise tuvastamine eeldab nii objektiivse kui ka subjektiivse osa koos esinemist (vt selle kohta kohtuotsus SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punktid 31–33).

47 Mis puudutab tingimusi, mis võimaldavad tõendada sellise subjektiivse osa olemasolu, siis ilmneb Euroopa Kohtu praktikast, et selleks, et põhikohtuasjas käsitletud skeemi peamiseks eesmärgiks saaks lugeda põhjendamatu soodustuse andmist teisele ostjale liidus, siis pidi impordi eesmärk olema sellise soodustuse andmine nimetatud ostjale ja kõnealustel tehingutel peab importija ning kõigi teiste skeemis osalevate ettevõtjate jaoks puuduma igasugune majanduslik ja kaubanduslik põhjendus, kusjuures seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus (vt analoogia alusel kohtuotsused SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punkt 37, ja Cimmino jt, C-607/13, EU:C:2015:448, punkt 65).

48 Eelotsusetaotluse esitanud kohus võib tuvastada asjaolu, et tehingutel ei puudunud majanduslik või kaubanduslik põhjendus, näiteks selle põhjal, et kauba müügihind oli kokku lepitud tasemel, mis võimaldas importijal ja nimetatud skeemis osalenud teistel ettevõtjatel saada tehingutest kasu, mida kõnealuses valdkonnas asjassepuutuva kauba ja tehingu puhul loetakse normaalseks või tavapäraseks (vt selle kohta kohtuotsus SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punkt 37). Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kõnealune kaup võõrandati „õiglase tasu eest“. Selles kontekstis ei oma tähtsust, et see tasu on madalam eritollimaksu summast, mis oleks tulnud tasuda kvoodivälise impordi korral, kui seda tasu võib pidada kõnealuses valdkonnas asjassepuutuva kauba ja tehingu puhul normaalseks või tavapäraseks, seda peab aga kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

49 Sellise järelduse tegemiseks võib eelotsusetaotluse esitanud kohus arvesse võtta ka asjaolu, et määruse nr 565/2002 põhjenduse 5 ja artikli 3 lõigete 1 ja 4 ning määruse nr 1291/2000 artikli 8 lõike 1 ja artikli 35 lõike 2 koostoimes tõlgendamisest ilmneb, et importijatel on kohustus kasutada neile eraldatud litsentse, mille täitmata jätmisega kaasneb sanktsioon, ja seega on neil tegelik huvi kaupa importida, sh uutel importijatel sellise tehingu läbi nagu põhikohtuasjas (vt analoogia alusel kohtuotsus SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punkt 37).

50 Isegi kui selline skeem nagu põhikohtuasjas oli ajendatud esimese või teise liidus ostja soovist kasutada soodustariifi ja seega osta odavamat kaupa kui see, mis oleks imporditud kvoodiväliselt, ja isegi kui importija ja teised seotud ettevõtjad on sellest teadlikud, siis ei saa selles kontekstis nimetatud tehinguid *a priori* käsitada nii, et viimastel majanduslik ja kaubanduslik põhjendus puudub (vt selle kohta kohtuotsused SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punkt 38, ja Cimmino jt, C-607/13, EU:C:2015:448, punkt 65).

51 Siiski ei saa välistada, et teatud olukorras selline skeem nagu põhikohtuasjas on loodud peamise eesmärgiga luua kunstlikult tingimused, et saada soodustariifist kasu. Sellise skeemi kunstlikku laadi võimaldavad kindlaks määrata eelkõige asjaolu, et litsentse omav importija ei võtnud ühtegi äririski, või asjaolu, et importija kasumimarginaal on olematu, või et hind, millega importija müüb küüslaugu esimesele ostjale liidus ja seejärel viimane müüb selle edasi teisele ostjale liidus, on turuhinnast madalam (vt selle kohta kohtuotsused SICES jt, C-155/13, EU:C:2014:145, punkt 39, ja Cimmino jt, C-607/13, EU:C:2015:448, punkt 67).

52 Lisaks, kuna eelotsuse küsimus puudutab määruse nr 2988/95 artikli 4 lõiget 3, siis piisab märkimisest, et see säte näeb sisuliselt ette samad Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tulenevad kriteeriumid, mida meenutati käesoleva kohtuotsuse punktides 32-34, täpsustades samas, et nendele kriteeriumidele vastavad toimingud – st need, mille puhul on tõendatud, et nende eesmärk on saada kohaldatava liidu õiguse eesmärkidega vastuolus olev soodustus, luues kunstlikult tingimused selle soodustuse saamiseks – toovad olenevalt olukorrast kaasa selle, et soodustust ei anta või et see võetakse ära.

53 Kõiki eelnevaid kaalutlusi silmas pidades tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 565/2002 artikli 3 lõiget 3 ja määruse nr 2988/95 artikli 4 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole põhimõtteliselt vastuolus selline skeem nagu põhikohtuasjas, kus ettevõtja, kes on esimese määruse tähenduses senine importija ja kes on ära kasutanud oma litsentsid, mis võimaldavad tal importida kaupa soodustariifiga, on tellinud kauba teiselt ettevõtjalt, kes on samuti senine importija ja kellel ei ole nimetatud litsentse;

— ning kaup seejärel esmalt müüakse väljaspool liitu teise ettevõtjaga seotud äriühingu poolt kolmandale ettevõtjale, kes on nimetatud määruse tähenduses uus importija ja kellel on sellised litsentsid;

— kolmas ettevõtja laseb selle kauba seejärel liidus vabasse ringlusse, kasutades tollisoodustust, ning müüb selle kauba seejärel teisele ettevõtjale, ja

— lõpuks müüb teine ettevõtja selle kauba esimesele ettevõtjale, kes omandab niisiis selles esimeses määruses ette nähtud tariifikvoodi alusel imporditud kaupa, ehkki tal ei ole selleks vajalikku litsentsi.

Kohtukulud

54 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kohtukulusid, välja arvatud nimetatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Komisjoni 2. aprilli 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 565/2002, millega kehtestatakse kolmandatest riikidest imporditava küüslaugu tariifikvootide haldamise meetod ja päritolusertifikaatide süsteem, artikli 3 lõiget 3 ja nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta artikli 4 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole põhimõtteliselt vastuolus selline skeem nagu põhikohtuasjas, kus ettevõtja, kes

on esimese määruse tähenduses senine importija ja kes on ära kasutanud oma litsentsid, mis võimaldavad tal importida kaupa soodustariifiga, on tellinud kauba teiselt ettevõtjalt, kes on samuti senine importija ja kellel ei ole nimetatud litsentse;

— **ning kaup müüakse seejärel esmalt väljaspool Euroopa Liitu teise ettevõtjaga seotud äriühingu poolt kolmandale ettevõtjale, kes on nimetatud määruse tähenduses uus importija ja kellel on sellised litsentsid;**

— **kolmas ettevõtja laseb selle kauba seejärel Euroopa Liidus vabasse ringlusse, kasutades tollisoodustust, ning müüb selle kauba seejärel teisele ettevõtjale, ja**

— **lõpuks müüb teine ettevõtja selle kauba esimesele ettevõtjale, kes omandab niisiis selles esimeses määruses ette nähtud tariifikvoodi alusel imporditud kaupa, ehkki tal ei ole selleks vajalikku litsentsi.**

Allkirjad